

Crna Gora
SKUPŠTINA CRNE GORE
-Odbor za ekonomiju, finansije i budžet-
Broj: 00-63-71/13-21/
Podgorica, 5. jun 2013. godine

SKUPŠTINI CRNE GORE

PODGORICA

Odbor za ekonomiju, finansije i budžet na sjednici održanoj 27. maja 2013. godine u cilju praćenja realizacije preporuka Državne revizorske institucije (DRI) razmotrio je IZVJEŠTAJ DRŽAVNE REVIZORSKE INSTITUCIJE O REVIZIJI DRŽAVNIH GARANCIJA VLADE CRNE GORE IZDATIH U 2010. i 2011. GODINI.

Izveštaj o reviziji je objavljen na sajtu Državne revizorske institucije 30. aprila 2013. godine, a dostavljen Odboru 10. maja 2013. godine i prosljeđen članovima Odbora. Subjekt revizije je Vlada Crne Gore, odnosno: Ministarstvo ekonomije (davalac državne pomoći - garancija), Ministarstvo finansija i Komisija za kontrolu državne pomoći. Revizijom su obuhvaćene sve garancije izdate u 2010. i 2011. godini u vrijednosti iznad 10 mil.€, odnosno garancije izdate:

- Kombinat aluminijuma Podgorica a.d. - Podgorica;
- Željezari Nikšić a.d. - Nikšić;
- Željezničkoj infrastrukturi Crna Gora a.d. - Podgorica;
- Željezničkom prevozu Crna Gora a.d. - Podgorica i
- „Pobjedi“ a.d – Podgorica

I Član Senata Državne revizorske institucije, Branislav Radulović, dao je uvodne napomene i naglasio da DRI u skladu sa članom 144 Ustava Crne Gore vrši reviziju zakonitosti i uspješnosti upravljanja državnom imovinom i obavezama, budžetima i svim finansijskim poslovima čiji su izvori finansiranja javni ili nastaju korišćenjem imovine. Obrazložio je nalaze revizije iz Konačnog izvještaja koji se odnose na korisnike državnih garancija navedenih pet privrednih subjekata. Rezimirao je sadržaj preporuka čiju realizaciju treba da sprovedu subjekti revizije, a koje su strukturirane u četiri cjeline i to: ranije preporuke DRI vezane za izdavanje državnih garancija, analizu propisa sa predlogom izmjena i dopuna, analizu ekonomskih pokazatelja i rizika i nadzornu funkciju. Izrazio je očekivanje da će Odbor predlaganjem ocjena, stavova i zaključaka osnažiti predložene preporuke. Tokom rasprave članovi Senata ukazali su i na potrebu da se održi zajednički sastanak sa članovima Odbora, kako bi se utvrdile i precizirale buduće obaveze DRI, u cilju realizacije skupštinskog zaključka br. 5 (broj 00-72/12-2/36 od 30. aprila 2013. godine), kojim se traži od DRI da uradi reviziju dugova KAP-a.

II Nakon višečasovne rasprave, dobijenih odgovora na postavljena pitanja a imajući u vidu da će u zapisniku sa sjednice biti navedene pojedinačne ocjene i stavovi učesnika u raspravi u izvještaju se navodi suština iskazanih stavova i ocjena koji se mogu rezimirati na slijedeći način :

a) Konačan izvještaja o reviziji državnih garancija potvrda je visokog stepena nezavisnosti, profesionalnosti i objektivnosti Državne revizorske institucije. Preporuke i zaključci koji su dati kroz izvještaj predstavljaju minimum obaveza kojih subjekti revizije treba da se pridržavaju u cilju održavanja stabilnosti javnih finansija;

b) Subjekti revizije nijesu u potpunosti poštovali odredbe člana 10 Zakona o državnoj revizorskoj instituciji koji se odnosi na obaveznost subjekata revizije na stavljanje na uvid dokumentacije i pružanje informacija, što je otežalo rad državnih revizora i uticalo da se revizija ne završi u rokovima utvrđenim planom revizije;

c) Strateške odluke i poslovne aktivnosti u 2010. i 2011. godini doveli su do 57,5 mil. € palih garancija (Zeljezara Nikšić u iznosu od 33 mil. €, Kombinat aluminijuma Podgorica u iznosu od 23,4 mil. € i Pobjeda u iznosu od 990 hilj. €), tj. sredstava već isplaćenih iz budžeta države, a za koje po mišljenju DRI naznačenog u izvještaju nije trebalo garantovati;

d) Zaključivanjem Ugovora o poravnanju iz 2009. Godine, Vlada Crne Gore je otpisala dug KAP-a prema državi i izdala garancije u iznosu od 131,6 mil. € koje su zaštićene kontra garancijama strateškog partnera CEAC-a u iznosu od 22 mil. €. Nije sprovedena relevantna ekonomska analiza koja bi potvrdila opravdanost izdavanja garancija KAP-u. Nije realizovana direktna kontrola namjenskog trošenja sredstava državne pomoći;

e) Izvještaj o reviziji predstavlja opomenu donosiocima odluka pri korišćenju sredstava poreskih obveznika i budućeg vođenja javnih finansija Crne Gore;

f) Kroz izmjene Zakona o kontroli državne pomoći potrebno je propisati da je davalac državne pomoći obavezan da prije davanja istih izradi stručnu analizu finansijskog položaja privrednog društva, utvrdi sposobnost subjekta za vraćanja dugova i da ocjenu ekonomske održivosti programa restrukturiranja;

g) Na osnovu zaključaka i ocjena utvrđenih za svakog korisnika državne pomoći (garancija) i na osnovu izrađenih preporuka Odbor je konstatovao da je potrebno utvrditi političku i druge vrste odgovornosti, kao posljedicu ovog Izvještaja;

h) Ukazano je da postoji poslovnička mogućnosti za održavanje kontrolnog saslušanja odgovornih predstavnika Vlade i nakon toga predlaganje odgovarajućeg zaključka ili drugog akta; i

i) Konstatovano da je potrebno da se kroz određenu zakonsku inicijativu Vlade ili Skupstine, a koja bi potekla od Odbora za ekonomiju, finansije i budžet, kreira ambijent koji će onemogućiti da se u perspektivi države ponovi izdavanje garancija sličnih KAP-u i onih datih drugim subjektima revizije.

III Nakon završetka rasprave, poslanici Srđan Milić i Aleksandar Damjanović predložili su Odboru, u formi **n a c r t a**, da povodom razmatranja navedene informacije utvrdi slijedeće ocjene i stavove:

1. Odbor podržava nalaze Državne revizorske institucije da su državne garancije izdate bez detaljne analize finansijskog položaja i analize ekonomske održivosti Programa finansijskog restrukturiranja korisnika državne pomoći („KAP-a, „Željezare“ i „Pobjede“), kao i bez odgovarajuće procjene mogućih posljedica aktiviranja istih na državni budžet.

Subjekti revizije (Ministarstvo ekonomije, Ministarstvo finansija i Komisija za državnu pomoć) nijesu sa potrebnom pažnjom procijenili finansijsku situaciju „KAP“-a, „Željezare,“ i „Pobjede,“ i dovoljno cijenili nalaze komercijalnih revizora. Finansijski pokazatelji poslovanja ukazivali su da oni ne mogu iz sopstvenih izvora finansiranja uredno servisirati uzete kredite kao i da je doveden u pitanje nastavak njihovog poslovanja ;ime je dovedeno u pitanje ostvarivanje ekonomske politike i likvidnost budžeta;

2. U cilju eliminisanja utvrđenih nepravilnosti i unapređenja rada subjekata revizije (Ministarstvo ekonomije, Ministarstvo finansija i Komisija za kontrolu državne pomoći, Odbor podržava preporuke Državne revizorske institucije da se dodatno unaprijede procedure po kojima se postupa u postupku izdavanja garancija a odnose se na izmjene odredbi (Zakona o budžetu, godišnjeg zakona o budžetu, Zakona o kontroli državne pomoći, Zakona o porez na dobit, Zakon o PDV, Uredbe o bližim kriterijumima, uslovima i načinima dodjele državne pomoći i Odluke o sadržaju i načinu podnošenja zahtjeva pravnih lica za izdavanje državne garancije) kao i da se unaprijedi nadzorna funkcija nakon izdavanja garancija;
3. Odbor će nastaviti da kontinuirano prati sprovođenje preporuka Državne revizorske institucije koje se odnose na izdavanje državnih garancija i shodno tome Vlada Crne Gore ,odnosno subjekti reizije:Ministarstvio ekonomije, Ministarstvo finansija i Komisija za državnu pomoć, obavijestiće Odbor o preduzetim mjerama i namjeravanim aktivnostima u realizaciji preporuka DRI u roku od 45 dana od dana razmatranja ovog izvještaja
4. Odbor smatra neophodnim da je potrebno i da ostale državne institucije ,prije svega Vrhovno državno tužilaštvo (VDT) detaljno prouče izvještaj i shodno svojim zakonskim ovlašćenjima preduzmu odgovarajuće mjere u smislu ukazivanja na odgovornost za ugrožavanje državnih finansija;
5. Odbor očekuje da Vlada realizuje skupštinski zaključak usvojen povodom razmatranja Predloga zakona o Završnom računu budžeta za 2011. godinu, kojim je obavezana da prati realizaciju svih preporuka Državne revizorske institucije radi eliminisanja utvrđenih nepravilnosti kod subjekata revizije i unapređivanja njihovog rada i o tome kvartalno izvještava Skupštinu Crne Gore i

6. Odbor će u saradnji sa Državnom revizorskom institucijom izvjestiti Skupštinu Crne Gore o realizaciji preporuka, prilikom razmatranja Predloga zakona o završnom računu budžeta za 2012. godinu sa Godišnjim izvještajem o izvršenim revizijama i aktivnostima Državne revizorske institucije.

Dogovoreno je da članovi Odbora putem mejla obavijeste Službu Odbora o eventualnim predlozima za izmjene i dopune nacrtu teksta ocjena i stavova, kao i da se na jednoj o narednih sjednica izjasne o formalnom predlogu ocjena i stavova.

PREDSJEDNIK ODBORA
mr Aleksandar Damjanović